

Oikeuslääketiede: Arvioitavat kokonaisuudet

EPA 1 Oikeuspatologia	2
EPA 1.1 Obduktiotekniikat	5
EPA 1.2 Ruumiinavaustoiminta - Luonnolliset kuolemat	7
EPA 1.3 Ruumiinavaustoiminta – Ei-luonnolliset kuolemat	9
EPA 1.4 Oikeuslääketieteellinen histopatologia	11
EPA 2 Kliininen oikeuslääketiede.....	14
EPA 2.1 Pahoinpitelytutkimus	17
EPA 2.2 Seksuaalirikoksen tutkimus.....	19
EPA 3 Oikeuslääketieteelliset laboratoriotutkimukset	21
EPA 4 Patologia	24
EPA 5 Oikeuslääketieteellinen kuvantaminen	26
EPA 6 Oikeuslääketieteellinen odontologia.....	28
EPA 7 Oikeusantropologia	30
EPA 8 DVI-toiminta	32

EPA 1 Oikeuspatologia

Määritelmä ja rajoitukset

Oikeuspatologia on oikeuslääketieteen osa-alue, johon liittyy patologian tutkimusmenetelmien käyttö odottamattomien, äkillisten tai muiden lain kuolemansyyn selvityksessä mainittujen kuolemien (luonnolliset tai ei-luonnolliset) selvityksessä.

Mitä siihen liittyy

EPA:t 1.1-1.4

Rajaukset eli mikä ei liity

EPA:t 2-8

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- kts. EPA:t 1.1-1.4

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- kuoleman toteaminen
- vainajan tunnistamisen periaatteet
- kuolinajan määrittäminen tai arviointi
- oikeuslääketieteellisen ruumiinavauksen prosessin hallinta
- oikeuslääketieteellisen ruumiinavauksen tekninen hallinta
- patologis-anatomisen diagnostiikan hallinta
- oikeuslääketieteellisen traumatologisen diagnostiikan hallinta
- kuolemansyiden ja kuolemaluokan määrittäminen
- lausunnon ja kuolintodistuksen laatiminen
- ruumiinavauslöydösten ja näiden tulkinnan asiantunteva esittäminen
-

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Yhteistyö ja vuorovaikutus

- yhteistyö ja vuorovaikutus obduktiohenkilöstön kanssa

- yhteistyö ja vuorovaikutus laboratorioden henkilöstön kanssa
- yhteistyö ja vuorovaikutus muiden alojen asiantuntijoiden kanssa
- yhteistyö ja vuorovaikutus poliisin kanssa
- yhteistyö ja vuorovaikutus muiden viranomaisten kanssa
- yhteistyö ja vuorovaikutus omaisten kanssa

Johtamistaidot

- oikeuslääketieteellisen ruumiinavauksen ja siihen liittyvien toimintojen johtaminen

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

- oikeuslääketieteellisen ruumiinavauksen merkitys väestön terveyden edistämässä
- yksilön ja yhteiskunnan oikeusturvan toteutumisen merkitys
- yhteiskunnallinen vaikuttavuuden merkitys ennaltaehkäisytoiminnassa
- omaisten tiedon saanti kuolemantapauksissa

Ammatillisuus

- lisääntyvä itsenäinen suoriutuminen ja asian opettaminen lääketieteen opiskelijoille

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

kts. EPA:t 1.1-1.4

Arviointimenetelmät

- EPA:t 1.1-1.4 hyväksytysti suoritettu
- Arvioidaan yllämainitut keskeiset CanMEDS-roolit ja suoritusta koskevat odotukset
- Arvioijat: yliopisto x 1, palvelujärjestelmä x 1

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

5. vuosi

Kirjallisuus

Soveltuvien osien seuraavat lähteet:

- Oppikirjat
- Dettmayer R: Forensic histopathology Fundamentals and Perspectives (Springer Verlag, 2011)
- Dettmayer R, Verhoff MA, Schütz HF. Forensic Medicine - Fundamentals and Perspectives (Springer Verlag, 2014)

- Janssen W.: Forensic histopathology (Springer Verlag 2011)
- Madea B (toim). Handbook of Forensic Medicine (Wiley-Blackwell, 2014)
- Saukko P, Knight B. Knight´s Forensic Pathology (CRC Press 2015)

Lehdet (viimeisen 5. vuoden ajalta)

- American Journal of Forensic Medicine and Pathology
- Forensic Science International
- Forensic Science, Medicine and Pathology
- Forensic Science Research
- International Journal of Legal Medicine
- Journal of Forensic and Legal Medicine
- Journal of Forensic Sciences
- Legal Medicine
- Medicine, Science and Law
- Romanian Journal of Forensic Medicine
- Science and Justice

Internet-sivut

- Lainsäädäntö soveltuvin osin, www.finlex.fi.
- Muut lähteet
- Toimintakäsikirja: THL-oikeuslääkintä

EPA 1.1 Obduktiotekniikat

Määritelmä ja rajoitukset

Obduktiotekniikoilla tarkoitetaan ruumiinavauksen ulko- ja sisätarkastukseen liittyviä valmistelevia toimenpiteitä, sisäelinten irrottamista, näytteidenottoa, tarvittavia lisätutkimuksia sekä näiden dokumentointia.

Rajaukset eli mikä ei liity

- EPA 1.2-1.4, 2-8

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- työtapaturmat
- ammattitaudit
- puutteellinen obduktiotekniikka saattaa vaarantaa kuolemansyynselvitysprosessin

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- obduktiolaitteiston ja työvälineiden tuntemus
- terveystieteiden tunteminen ja arviointi obduktiossa
- vainajan henkilöllisyyden selvittäminen
- elinten ja kudosten irrottaminen ja tutkiminen eri tekniikoin
- näytteenotto (mm. toksikologia, histologia, mikrobiologia, genetiikka, piilevä)
- lisätutkimusten tarpeen arviointi (mm. kuvantaminen, oikeusodontology)
- ruumiinavauslöydösten dokumentointi

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Yhteistyö ja vuorovaikutus

- kts. EPA 1

Johtamistaidot

- kts. EPA 1

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

- kts. EPA 1

Oma osaaminen ja tiedonhallinta

- kts. EPA 1

Ammatillisuus

- kts. EPA 1

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- obduktioteknikon suorittaman obduktioon liittyvän toiminnan seuraaminen ja keskustelu
- erikoislääkärin suorittaman obduktion eri vaiheiden (ulko- ja sisätarkastus) seuraaminen ja keskustelu
- obduktioon liittyvän toiminnan suorittaminen obduktioteknikon ohjauksessa
- obduktion suorittaminen erikoislääkärin ohjauksessa

Arviointimenetelmät

- erikoistuvan työn seuraaminen (erikoislääkäri/kouluttajat)
- obduktioteknikoilta kerätty palaute

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

- koejakson 1-3. kuukauden aikana (ennen ensimmäistä väliarviointia)

Kirjallisuus

- kts. EPA1

EPA 1.2 Ruumiinavaustoiminta - Luonnolliset kuolemat

Määritelmä ja rajoitukset

Luonnollisella kuolemalla tarkoitetaan sairaudesta tai vanhuudesta johtuvaa kuolemaa. Oikeuslääketieteellisessä toiminnassa keskeisiä ovat luonnolliset, äkilliset ja yllättävät kuolemat, josta on olemassa useita kansainvälisiä määritelmiä. Maailman terveysjärjestön (WHO) määritelmän mukaan äkillinen, odottamaton luonnollinen kuolema on kuolema, joka tapahtuu yksi tunti oireiden alkamisesta tai jos henkilö on löydetty kuolleen ja nähty tätä ennen 24 tunnin sisällä elossa ja oireettomana.

Mitä liittyy

- EPA 1.1, 1.3, 1.4, 4

Rajaukset eli mikä ei liity

- EPA 2, 3, 5-8

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- työtaturmat
- ammattitaudit
- puutteellinen obduktion suorittaminen saattaa vaarantaa kuolemansyynselvitysprosessin

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- elinten ja kudosten irrottaminen ja tutkiminen eri tekniikoin
- näytteenotto (mm. toksikologia, histologia, mikrobiologia, genetiikka, piilevä)
- lisätutkimusten tarpeen arviointi (mm. kuvantaminen, oikeusodontologia)
- ruumiinavauslöydösten dokumentointi
- laki kuolemansyynselvittämisestä (lääketieteellinen vs oikeuslääketieteellinen)
- äkillisten, luonnollisten kuolemien syyt (verenkierto-, hengitys-, ruoansulatuselinten ja keskushermoston tilojen aiheuttamat kuolemat)
- patologis-anatomisen yleisdiagnoosiikan osaaminen
- kliinis-patologinen korrelaatio
- syy-seuraussuhteen arviointi
- myötävaikuttavien tekijöiden arviointi
- kuolintodistuksen laatiminen WHO:n ohjeiden mukaisesti käyttäen ICD-koodistoa

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Yhteistyö ja vuorovaikutus

- kts. EPA 1

Johtamistaidot

- kts. EPA 1

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

- kts. EPA 1

Oma osaaminen ja tiedonhallinta

- kts. EPA 1

Ammatillisuus

- kts. EPA 1

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- obduktion eri vaiheiden (ulko- ja sisätarkastus) suorittaminen
- lisätutkimusläheteiden laatiminen
- obduktiopöytäkirjan, mikroskooppisen lausunnon, lausunnon kuolemansyistä ja kuolintodistuksen laatiminen
- kuolemansyyn selvitykseen liittyvien lakissääteisten ilmoitusten laatiminen

Arviointimenetelmät

- erikoistuvan työn seuraaminen (erikoislääkäri/kouluttajat)
- lokikirjan tarkastus

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

- 5. vuosi

Kirjallisuus

- kts. EPA1

EPA 1.3 Ruumiinavaustoiminta – Ei-luonnolliset kuolemat

Määritelmä ja rajoitukset

Ei-luonnollisella kuolemalla tarkoitetaan kuolemia, jotka eivät johdu sairaudesta tai vanhuudesta eli vammoista, myrkytyksistä tai muista ulkoisista syistä. Ei-luonnolliset kuolemat luokitellaan kuolintodistukseen Suomessa seuraavasti: tapaturma, itsemurha, henkirikos, ammattitauti, lääketieteellinen hoito tai tutkimustoimenpide, sota, epäselvä.

Mitä liittyy

- EPA 1.1, 1.2, 1.4

Rajaukset eli mikä ei liity

- EPA:t 2-8

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- työtapaturmat
- ammattitaudit
- puutteellinen obduktion suorittaminen saattaa vaarantaa kuolemansyynselvitysprosessin

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- elinten ja kudosten irrottaminen ja tutkiminen eri tekniikoin
- näytteenotto (mm. toksikologia, histologia, asbesti, piilevä)
- lisätutkimusten tarpeen arviointi (mm. kuvantaminen, oikeusodontologia)
- ruumiinavauslöydösten dokumentointi
- laki kuolemansyynselvittämisestä (lääketieteellinen vs oikeuslääketieteellinen)
- ei-luonnollisten kuolemien syyt
- patologis-anatomisen yleisdiagnostiikan osaaminen
- eri vammojen morfologian tunnistaminen
- myrkytyksiin liittyvien elinmuutosten tunnistaminen
- eri kuoleman mekanismeihin liittyvät muutokset
- kuolemaan johtavan tapahtumaketjun rekonstruktio
- kliinis-patologinen korrelaatio
- syy-seuraussuhteen arviointi
- eri kuolemanluokkien erotusdiagnostiikka

- myötävaikuttavien tekijöiden arviointi
- kuolintodistuksen laatiminen WHO:n ohjeiden mukaisesti käyttäen ICD-koodistoa

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Yhteistyö ja vuorovaikutus

- kts. EPA 1

Johtamistaidot

- kts. EPA 1

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

- kts. EPA 1

Oma osaaminen ja tiedonhallinta

- kts. EPA 1

Ammatillisuus

- kts. EPA 1

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- obduktion eri vaiheiden (ulko- ja sisätarkastus) suorittaminen
- lisätutkimusläheteiden laatiminen
- obduktiopöytäkirjan, mikroskooppisen lausunnon, lausunnon kuolemansyistä ja kuolintodistuksen laatiminen

Arviointimenetelmät

- erikoistuvan työn seuraaminen (erikoislääkäri/kouluttajat)
- lokikirjan tarkastus

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

- 5. vuosi

Kirjallisuus

- kts. EPA1

EPA 1.4 Oikeuslääketieteellinen histopatologia

Määritelmä ja rajoitukset

Oikeuslääketieteellisellä histopatologialla tarkoitetaan ihmisen kudosten mikroskooppista tutkimusta sairauksien ja vammojen tunnistamiseksi. Ruumiinavausnäytteiden mikroskooppinen tutkimus tukee kuolemansyyn- ja kuolemanluokan määrittämistä ja kuolemaan johtaneiden tapahtumien arviointia. Oikeuslääketieteellisen histopatologian menetelmiä käytetään makroskooppisten löydösten varmistamiseksi, makroskooppisesti näkymättömien löydösten toteamiseksi ja vammojen elinaikaisuuden ja iän arvioimiseksi. Ihmisperäisen materiaalin histopatologinen ja sytologinen erottaminen ei-ihmisperäisestä on merkittävä osa rikospaikkatutkintaa ja elävien oikeuslääketieteellistä tutkimusta.

Rajaukset eli mikä ei liity

- EPA 1.1, 2-8

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- puutteellinen ergonominen työskentely
- puutteellinen oikeuslääketieteellisen histopatologian osaaminen saattaa vaarantaa kuolemansyynselvitysprosessin

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

Erikoistuvan lääkärin tulee yleisesti:

- hallita normaali anatomia, histologia ja patologia
- ymmärtää kliinisen patologian ja oikeuspatologian väliset erot
- ymmärtää mikroskooppisen tutkimuksen merkitys oikeuslääketieteellisessä ruumiinavauksessa

Erikoistuvan lääkärin tulee erityisesti:

- arvioida kuoleman jälkeisten muutosten ja artefaktojen vaikutus
- erottaa elämänaikaiset ja ei-elämänaikaiset muutokset
- arvioida vammojen ja patologisten muutosten ikä (esim. infarkti, trombit)
- diagnosoida äkillisten luonnollisten kuolemien taustalla olevat patologiat
- tunnistaa systeemiset reaktiot (esim. shokki, anafylaksia)
- arvioida spesifisiä vammamuutosten ominaisuuksia (esim. ampumavammat, sähkön aiheuttamat muutokset, kuristamisen jäljet)
- arvioida ei-luonnollisiin kuolemiin liittyvien mekanismien kudostenmuutoksia (esim. hukkuminen, muu asfyksia)

- arvioida kuolemaan johtaneet eri embolia-tyypit ja niiden lähtökohdat
- erottaa toksisten aineiden akuutit ja krooniset kudokset

Erikoistuvan tulee lisäksi osata:

- dissektiotekniikat kudosten näytteiden keräämiseksi
- histopatologian perus- ja erityisvärjäykset oikeuslääketieteeseen soveltuen
- kudosten näytteiden muut tutkimusmahdollisuudet (esim. molekyylibiologia, SEM/TEM)
- sytologisten näytteiden tutkiminen (esim. siittiösolut, pii-levät)
- ei-orgaanisten näytteiden tunnistaminen (esim. vierasesineet, tekstiilit)

Erikoistuvan lääkärin tulee myös ymmärtää:

- kudosten näytteiden laadullinen ja määrällinen merkitys (näytteen edustavuus)
- tulosten kriittinen tarkastelu (väärä positiivinen / negatiivinen, tutkijoiden välinen vaihtelu)
- rikosoikeudellisen näytön kriittiset standardit
- erityistutkimusten kustannus-hyöty analyysi
- tulosten valokuvaaminen tai muu dokumentointi
- virtuaalimikroskopian periaatteet
- lailliset ja eettiset pohdinnat kudosten keräämisessä ja tallentamisessa

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Yhteistyö ja vuorovaikutus

- kts. EPA 1

Johtamistaidot

- kts. EPA 1

Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen

- kts. EPA 1

Oma osaaminen ja tiedonhallinta

- kts. EPA 1

Ammatillisuus

- kts. EPA 1

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- näytteiden dissekointi ruumiinavauksessa
- näytteiden kerääminen ruumiinavauksessa

- erikoislääkärin suorittaman mikroskooppisen tutkimuksen eri vaiheiden seuraaminen ja keskustelu
- omien tapausten mikroskooppisten näytteiden tutkimus ja lausunnon laatiminen erikoislääkärin ohjauksessa

Arviointimenetelmät

- erikoistuvan tekemien ruumiinavausten mikroskooppisten näytteiden tutkimuksen ja lausuntojen valvominen ja arviointi

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

- kts. EPA 1 (5. vuosi)

Kirjallisuus

- kts. EPA 1 soveltuvin osin

EPA 2 Kliininen oikeuslääketiede

Määritelmä ja rajoitukset

Kliininen oikeuslääketiede on oikeuslääketieteen osa-alue, johon liittyy elävien henkilöiden tutkimus ja näiden arviointi väestön ja yksilön oikeusturvan ylläpitämiseksi ja parantamiseksi.

Mitä siihen liittyy

- EPA:t 2.1, 2.2

Rajaukset eli mikä ei liity

- EPA:t 1, 3-8

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- puutteellinen eri tutkimusten hallinta saattaa vaarantaa tutkittavan terveyden ja oikeusturvan sekä viranomaisten johtaman tutkintaprosessin
- väärä toiminta saattaa altistaa työtaturmille

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- kliinisen oikeuslääketieteen eri tutkimustyyppien (kts. EPA 2.1, 2.2) hallinta
- näytteenoton ja käsittelyn hallinta eri tutkimuksissa
- oikeuslääketieteellisen traumatologian diagnostiikan hallinta
- lääkärinlausuntojen laatiminen
- tutkimuslöydösten ja näiden tulkinnan asiantunteva esittäminen
- suoritettavien lisätutkimusten ja jatkohoidon tarpeen ymmärtäminen
- alaikäisten tutkimuksen erityispiirteiden ymmärtäminen

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Yhteistyö ja vuorovaikutus

- yhteistyö ja vuorovaikutus poliisin ja muiden viranomaisten kanssa
- yhteistyö ja vuorovaikutus tutkittavan kanssa
- yhteistyö ja vuorovaikutus muun terveydenhuollon ammattihenkilöstön kanssa
- yhteistyö ja vuorovaikutus laboratorioden (mm. RTL, THL, sairaalan laboratorio) henkilöstön kanssa
- yhteistyö ja vuorovaikutus muiden asiantuntijoiden kanssa

Johtamistaidot

- kliinisen oikeuslääketieteellisen tutkimuksen ja siihen liittyvien toimintojen johtaminen

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

- viranomaisten ja tutkittavan tiedon saanti, yhteiskunnan ja yksilön oikeusturvan toteutumista varten
- tutkittavan ohjaaminen fyysiseen ja psyykkiseen seurantaan ja jatkohoitoon (hoitopolku)
- yhteiskunnallisen vaikuttavuuden merkitys ennaltaehkäisytoiminnassa

Ammatillisuus

- lisääntyvä itsenäinen suoriutuminen ja aiheen opettaminen lääketieteen opiskelijoille

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- erikoislääkärin ja sairaanhoitajan suorittaman tutkimuksen seuraaminen ja keskustelu
- tutkimuksen suorittaminen erikoislääkärin ja sairaanhoitajan ohjauksessa
- tapauskeskustelu
- erikoistuvan tekemien lausuntojen tarkastaminen

Arviointimenetelmät

- erikoistuvan työn seuraaminen: tutkimus ja lausunto (erikoislääkäri ja sairaanhoitaja)
- erikoislääkäreiltä ja sairaanhoitajilta kerätty palaute
- poliisilta ja muilta viranomaisilta saatu palaute

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

- 5. vuosi

Kirjallisuus

Soveltuvien osien seuraavat lähteet:

Oppikirjat

- Dettmeyer R, Verhoff MA, Schütz HF. Forensic Medicine - Fundamentals and Perspectives (Springer Verlag, 2014)
- Madea B (toim). Handbook of Forensic Medicine (Wiley-Blackwell, 2014)
- Saukko P, Knight B. Knight's Forensic Pathology (CRC Press 2015)

Lehdet (viimeisen 5. vuoden ajalta)

- American Journal of Forensic Medicine and Pathology
- Forensic Science International
- Forensic Science, Medicine and Pathology

- Forensic Science Research
- International Journal of Legal Medicine
- Journal of Forensic and Legal Medicine
- Journal of Forensic Sciences
- Legal Medicine
- Medicine, Science and Law
- Romanian Journal of Forensic Medicine
- Science and Justice

Internet-sivut

- Lainsäädäntö soveltuvien osin, www.finlex.fi.

Muut lähteet

- Toimintakäsikirja: THL-oikeuslääkintä

EPA 2.1 Pahoinpitelytutkimus

Määritelmä ja rajoitukset

Henkeen- ja terveyteen kohdistuvan rikoksen (pahoinpitelyn) asianomistajan ja epäillyn oikeuslääketieteellisen tutkimuksessa hankitaan todistusaineistoa epäilystä väkivallasta sekä yhteistyön muiden tahojen kanssa – dokumentoidaan ja hoidetaan näihin liittyvät fyysiset ja psyykkiset jälkiseuraukset

Rajaukset eli mikä ei liity

EPA:t 1, 3-8

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- kts. EPA 2

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- pahoinpitelytutkimuksen prosessin eri vaiheiden hallinta ja suorittaminen
- näytteenoton ja käsittelyn hallinta
- oikeuslääketieteellisen traumatologian diagnostiikan hallinta
- lääkärinlausuntojen laatiminen
- tutkimuslöydösten ja näiden tulkinnan asiantunteva esittäminen
- suoritettavien lisätutkimusten ja jatkohoidon tarpeen ymmärtäminen
- alaikäisten tutkimuksen erityispiirteiden ymmärtäminen

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Yhteistyö ja vuorovaikutus

- kts. EPA 2

Johtamistaidot

- kts. EPA 2

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

- kts. EPA 2

Oma osaaminen ja tiedonhallinta

- kts. EPA 2

Ammatillisuus

- kts. EPA 2

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- erikoislääkärin ja sairaanhoitajan suorittaman tutkimuksen (koko prosessi) seuraaminen ja keskustelu
- tutkimuksen suorittaminen erikoislääkärin ja sairaanhoitajan ohjauksessa
- tapauskeskustelu
- erikoistuvan tekemien lausuntojen tarkastaminen

Arviointimenetelmät

- kts. EPA 2

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

4.-5. vuoden aikana, ennen EPA 2.2 hyväksymistä

Kirjallisuus

- kts. EPA 2

EPA 2.2 Seksuaalirikoksen tutkimus

Määritelmä ja rajoitukset

Seksuaalirikoksen asianomistajan ja epäillyn oikeuslääketieteellisen tutkimuksessa hankitaan todistusaineistoa epäilystä väkivallasta ja sukupuoliyhteydestä sekä - yhteistyön muiden tahojen kanssa – dokumentoidaan ja hoidetaan näihin liittyvät fyysiset ja psyykkiset jälkiseuraukset

Rajaukset eli mikä ei liity

EPA:t 1, 3-8

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- kts. EPA 2

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- seksuaalirikostutkimuksen prosessin eri vaiheiden hallinta ja suorittaminen
- SERI-pakkauksessa olevien ohjeiden ja lomakkeiden hallinta
- näytteenoton ja käsittelyn hallinta
- oikeuslääketieteellisen traumatologian diagnostiikan hallinta
- lääkärinlausuntojen laatiminen
- tutkimuslöydösten ja näiden tulkinnan asiantunteva esittäminen
- suoritettavien lisätutkimusten ja jatkohoidon tarpeen ymmärtäminen
- alaikäisten tutkimuksen erityispiirteiden ymmärtäminen
- vainajan tutkimuksen erityispiirteiden ymmärtäminen

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Yhteistyö ja vuorovaikutus

- kts. EPA 2

Johtamistaidot

- kts. EPA 2

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

- kts. EPA 2

Oma osaaminen ja tiedonhallinta

- kts. EPA 2

Ammatillisuus

- kts. EPA 2

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- erikoislääkärin ja sairaanhoitajan suorittaman tutkimuksen (koko prosessi) seuraaminen ja keskustelu
- tutkimuksen suorittaminen erikoislääkärin ja sairaanhoitajan ohjauksessa
- tapauskeskustelu
- erikoistuvan tekemän lausunnon tarkastaminen

Arviointimenetelmät

- kts. EPA 2

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

4.-5. vuoden aikana

Kirjallisuus

- kts. EPA 2

EPA 3 Oikeuslääketieteelliset laboratoriotutkimukset

Määritelmä ja rajoitukset

Oikeuslääketieteellisillä laboratoriotutkimuksilla tarkoitetaan niitä laboratorioissa tehtäviä tutkimuksia (toksikologia, biokemia, genetiikka ja muut laboratoriotutkimukset), joihin lähetettävät näytteet on otettu oikeuslääketieteellistä kuolemansyyn selvittämistä ja kliinisen oikeuslääketieteen tarkoituksia varten.

Rajaukset eli mikä ei liity

EPA:t 1, 2, 4-8

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- työtaturmat
- ammattitaudit
- puutteellinen ergonominen työskentely
- ei-optimaalinen laboratoriomenetelmien valinta
- näytekontaminaatio
- puutteellinen laboratoriomenetelmien osaaminen saattaa vaarantaa kuolemansyynselvitysprosessin

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- näytteiden valinta ja asianmukainen näytteenotto
- näytteiden käsittely ja chain-of-custody
- näytteistä saatujen tulosten tulkinta
- laboratoriomenetelmien tuntemus
- laboratorioden asiantuntijoiden konsultaatio

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Yhteistyötaidot ja vuorovaikutus

- yhteistyö ja vuorovaikutus obduktiohenkilöstön kanssa
- yhteistyö ja vuorovaikutus kliinisen oikeuslääketieteen henkilökunnan kanssa
- yhteistyö ja vuorovaikutus laboratorioden ja muiden asiantuntijoiden kanssa

Johtamistaidot

- näytteen valintaan, ottoon, käsittelyyn liittyvien toimintojen johtaminen
- chain-of-custody ohjaus ja valvonta

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

- oikeuslääketieteellisen obduktioon liittyvien laboratoriotutkimusten merkitys väestön terveyden edistämässä
- kliiniseen oikeuslääketieteeseen liittyvien laboratoriotutkimusten merkitys väestön terveyden edistämässä
- laboratoriotutkimustulosten yhteiskunnallinen vaikuttavuuden merkitys ennaltaehkäisytoiminnassa

Ammatillisuus

- lisääntyvä itsenäinen suoriutuminen ja asian opettaminen lääketieteen opiskelijoille

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- näytteiden otto ruumiinavauksessa
- näytteiden otto kliinisen oikeuslääketieteen tutkimuksissa
- laboratoriohenkilökunnan suorittaman tutkimuksen eri vaiheiden seuraaminen ja keskustelu
- omien tapausten näytteiden tulkinta ja lausunnon laatiminen asiantuntijoiden ohjauksessa

Arviointimenetelmät

- EPA:t 1.1 hyväksytysti suoritettu
- Arvioidaan yllämainitut keskeiset CanMEDS-roolit ja suoritusta koskevat odotukset
- Arvioijat: yliopisto x 1, palvelujärjestelmä x 1

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

5. vuosi

Kirjallisuus

Soveltuvien osien seuraavat lähteet:

Oppikirjat

- Dettmeyer R, Verhoff MA, Schütz HF. Forensic Medicine - Fundamentals and Perspectives (Springer Verlag, 2014)
- Madea B (toim). Handbook of Forensic Medicine (Wiley-Blackwell, 2014)
- Saukko P, Knight B. Knight´s Forensic Pathology (CRC Press 2015)

Lehdet (viimeisen 5. vuoden ajalta)

- American Journal of Forensic Medicine and Pathology
- Drug Testing and Analysis (soveltuvin osin)
- Forensic Science International
- Forensic Science International Genetics
- Forensic Science, Medicine and Pathology
- Forensic Science Research
- International Journal of Legal Medicine
- Journal of Forensic and Legal Medicine
- Journal of Forensic Sciences
- Legal Medicine

Internet-sivut

- Lainsäädäntö soveltuvin osin, www.finlex.fi.
- Muut lähteet
- Toimintakäsikirja: THL-oikeuslääkintä

EPA 4 Patologia

Määritelmä ja rajoitukset

Patologia on lääketieteen osa-alue, johon liittyy elävien ja kuolleiden henkilöiden kudosis- ja solunäytteiden laboratoriotutkimukset tautien diagnostiseen selvittämiseen. Patologian alaan liittyvät myös lääketieteelliset ruumiinavaukset.

Rajaukset eli mikä ei liity

EPA:t 1-3, 5-8

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- kts. EPA 1.1-1.4

Keskeiset CanMEDS-osa-alueet

- laki kuolemansyynselvittämisestä (lääketieteellinen vs oikeuslääketieteellinen)
- lääketieteellisen ruumiinavauksen prosessin hallinta
- patologis-anatomisen yleisdiagnostiikan osaaminen
- patologian erikoislääkärin konsultaation tarpeen arviointi

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Yhteistyötaidot ja vuorovaikutus

- yhteistyö ja vuorovaikutus obduktiohenkilöstön kanssa
- yhteistyö ja vuorovaikutus laboratorioden henkilöstön kanssa
- yhteistyö ja vuorovaikutus klinikoiden kanssa
- yhteistyö ja vuorovaikutus oikeuslääkäreiden kanssa

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

- lääketieteellisen ruumiinavauksen merkitys väestön terveyden edistämässä
- patologis-anatomisen diagnostiikan merkitys hoidossa ja ennaltaehkäisytoiminnassa

Ammatillisuus

- lisääntyvä itsenäinen suoriutuminen

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- patologian yksikön ohjeiden mukaisesti

Arviointimenetelmät

- patologian jakso (minimi 6 kk) hyväksytysti suoritettu (työtodistus)

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

- 5. vuoteen mennessä

Kirjallisuus

Soveltuvien osien seuraavat lähteet:

Oppikirjat

- Dettmeyer R: Forensic histopathology Fundamentals and Perspectives (Springer Verlag, 2011)
- Dettmeyer R, Verhoff MA, Schütz HF. Forensic Medicine - Fundamentals and Perspectives (Springer Verlag, 2014)
- Janssen W.: Forensic histopathology (Springer Verlag 2011)
- Madea B (toim). Handbook of Forensic Medicine (Wiley-Blackwell, 2014)
- Saukko P, Knight B. Knight's Forensic Pathology (CRC Press 2015)

Lehdet (viimeisen 5. vuoden ajalta)

- American Journal of Forensic Medicine and Pathology
- Forensic Science International
- Forensic Science, Medicine and Pathology
- Forensic Science Research
- International Journal of Legal Medicine
- Journal of Forensic and Legal Medicine
- Journal of Forensic Sciences
- Legal Medicine
- Medicine, Science and Law
- Romanian Journal of Forensic Medicine
- Science and Justice

Internet-sivut

- Lainsäädäntö soveltuvien osien, www.finlex.fi.

Muut lähteet

- Toimintakäsikirja: THL-oikeuslääkintä

EPA 5 Oikeuslääketieteellinen kuvantaminen

Määritelmä ja rajoitukset

Oikeuslääketieteellinen kuvantaminen on lääketieteellisen kuvantamisen osa-alue, joka käyttää radiologisia menetelmiä oikeuslääkäreiden, oikeushammaslääkäreiden ja antropologien apuna kuolemansyynselvittämisessä, ihmisten tunnistamisprosessissa sekä elävien henkilöiden oikeuslääketieteellisissä tutkimuksissa.

Rajaukset eli mikä ei liity

EPA:t 1-4, 6-8

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- säteilyturvallisuuteen liittyvät riskit

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- vainajan tutkimiseen soveltuvien kuvantamismenetelmien tuntemus
- elävien tutkimiseen soveltuvien kuvantamismenetelmien tuntemus
- röntgenkuvien ja muiden kuvantamistutkimusten alustava tulkinta
- radiologin lausunnon tulkinta
- kuvantamis- ja ruumiinavauslöydösten vertailu

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Yhteistyötaidot ja vuorovaikutus

- yhteistyö ja vuorovaikutus obduktiohenkilöstön kanssa
- yhteistyö ja vuorovaikutus radiologin kanssa

Johtamistaidot

- kts. EPA 1

Ammatillisuus

- lisääntyvä itsenäinen suoriutuminen

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- kuvantamistarpeen arviointi oikeuslääkärin ohjauksessa
- radiologin lausunnon arviointi oikeuslääkärin ohjauksessa
- kuvantamislöydösten arviointi radiologin kanssa

Arviointimenetelmät

- Arvioidaan yllämainitut keskeiset CanMEDS-roolit ja suoritusta koskevat odotukset
- Arvioijat: yliopisto x 1, palvelujärjestelmä x 1

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

5. vuosi

Kirjallisuus

Soveltuvien osien seuraavat lähteet:

Oppikirjat

- kts EPA 1 soveltuvin osin
- Thali MJ, Dirnhofer R, Vock P. The Virtopsy Approach (CRC Press, uusien painos)
- Harcke H Jr. Essentials of Forensic Imaging (CRC Press, 2020)

Lehdet (viimeisen 5. vuoden ajalta)

- kts EPA 1 soveltuvin osin
- Forensic Imaging (aik. Journal of Forensic Radiology and Imaging)

Internet-sivut

- Lainsäädäntö soveltuvin osin, www.finlex.fi.

Muut lähteet

- Toimintakäsikirja: THL-oikeuslääkintä

EPA 6 Oikeuslääketieteellinen odontologia

Määritelmä ja rajoitukset

Oikeusodontologia on oikeuslääketieteen osa-alue, joka käyttää hammaslääketieteen tutkimusmenetelmiä oikeuslääketieteellisessä kuolemansyynselvityksessä ja elävien oikeuslääketieteellisessä tutkimuksessa, sisältäen yksilön tunnistamisprosessin sekä iän ja sukupuolen arvioimisen.

Rajaukset eli mikä ei liity

EPA:t 1-5, 7, 8

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- työtaturmat
- tutkimuksen tarpeellisuuden huomiotta jättäminen

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- vainajan tutkimiseen soveltuvien odontologisten menetelmien tuntemus
- elävien tutkimiseen soveltuvien odontologisten menetelmien tuntemus
- oikeusodontologisen lausunnon alustava tulkinta

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Yhteistyötaidot ja vuorovaikutus

- yhteistyö ja vuorovaikutus obduktiohenkilöstön kanssa
- yhteistyö ja vuorovaikutus poliisin kanssa
- yhteistyö ja vuorovaikutus oikeusodontologin kanssa

Johtamistaidot

- oikeusodontologisten tutkimusten siihen liittyvien toimintojen johtaminen kuolemansyynselvityksessä ja vainajan tunnistamisessa

Ammatillisuus

- lisääntyvä itsenäinen suoriutuminen

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- oikeusodontologisten löydösten arviointi oikeusodontologin kanssa

Arviointimenetelmät

- Arvioidaan yllämainitut keskeiset CanMEDS-roolit ja suoritusta koskevat odotukset
- Arvioijat: yliopisto x 1, palvelujärjestelmä (esim. oikeusodontologi) x 1

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

5. vuosi

Kirjallisuus

Soveltuvin osin seuraavat lähteet:

Oppikirjat

- Dettmayer R: Forensic histopathology Fundamentals and Perspectives (Springer Verlag, 2011)
- Dettmayer R, Verhoff MA, Schütz HF. Forensic Medicine - Fundamentals and Perspectives (Springer Verlag, 2014)
- Janssen W.: Forensic histopathology (Springer Verlag 2011)
- Madea B (toim). Handbook of Forensic Medicine (Wiley-Blackwell, 2014)
- Saukko P, Knight B. Knight´s Forensic Pathology (CRC Press 2015)

Lehdet (viimeisen 5. vuoden ajalta)

- American Journal of Forensic Medicine and Pathology
- Forensic Science International
- Forensic Science, Medicine and Pathology
- Forensic Science Research
- International Journal of Legal Medicine
- Journal of Forensic and Legal Medicine
- Journal of Forensic Sciences
- Legal Medicine
- Medicine, Science and Law
- Romanian Journal of Forensic Medicine
- Science and Justice

Internet-sivut

Lainsäädäntö soveltuvien osin, www.finlex.fi.

Muut lähteet

Toimintakäsikirja: THL-oikeuslääkintä

EPA 7 Oikeusantropologia

Määritelmä ja rajoitukset

Oikeusantropologia on oikeuslääketieteen osa-alue, joka käyttää antropologisia kovakudosten tutkimusmenetelmiä oikeuslääketieteellisessä kuolemansyynselvityksessä sekä lajin ja yksilön tunnistamisprosessissa

Rajaukset eli mikä ei liity
EPA:t 1-6, 8

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- työtapaturmat
- tutkimuksen tarpeellisuuden huomiotta jättäminen

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- oikeuslääketieteellisen ruumiinavauksen prosessin hallinta
- oikeuslääketieteellisen ruumiinavauksen tekninen hallinta
- vainajan tutkimiseen soveltuvien antropologisten tutkimusmenetelmien tuntemus
- elävien tutkimiseen soveltuvien antropologisten tutkimusmenetelmien tuntemus
- oikeusantropologisen löydösten ja lausunnon tulkinta

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Yhteistyötaidot ja vuorovaikutus

- yhteistyö ja vuorovaikutus obduktiohenkilöstön kanssa
- yhteistyö ja vuorovaikutus oikeusantropologin kanssa
- yhteistyö ja vuorovaikutus laboratorioden henkilöstön kanssa
- yhteistyö ja vuorovaikutus muiden alojen asiantuntijoiden kanssa
- yhteistyö ja vuorovaikutus poliisin kanssa

Johtamistaidot

- oikeusantropologisten tutkimusten siihen liittyvien toimintojen johtaminen kuolemansyynselvityksessä ja vainajan tunnistamisessa

Ammatillisuus

- lisääntyvä itsenäinen suoriutuminen

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- oikeusantropologisten löydösten arviointi oikeusantropologin kanssa

Arviointimenetelmät

- Arvioidaan yllämainitut keskeiset CanMEDS-roolit ja suoritusta koskevat odotukset
- Arvioijat: yliopisto x 1, palvelujärjestelmä x 1

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

5. vuosi

Kirjallisuus

Soveltuvien osien seuraavat lähteet:

Oppikirjat

- Dettmeyer R: Forensic histopathology Fundamentals and Perspectives (Springer Verlag, 2011)
- Dettmeyer R, Verhoff MA, Schütz HF. Forensic Medicine - Fundamentals and Perspectives (Springer Verlag, 2014)
- Janssen W.: Forensic histopathology (Springer Verlag 2011)
- Madea B (toim). Handbook of Forensic Medicine (Wiley-Blackwell, 2014)
- Saukko P, Knight B. Knight´s Forensic Pathology (CRC Press 2015)

Lehdet (viimeisen 5. vuoden ajalta)

- American Journal of Forensic Medicine and Pathology
- Forensic Science International
- Forensic Science, Medicine and Pathology
- Forensic Science Research
- International Journal of Legal Medicine
- Journal of Forensic and Legal Medicine
- Journal of Forensic Sciences
- Legal Medicine
- Medicine, Science and Law
- Romanian Journal of Forensic Medicine
- Science and Justice

Internet-sivut

- Lainsäädäntö soveltuvien osien, www.finlex.fi.

Muut lähteet

- Toimintakäsikirja: THL-oikeuslääkintä

EPA 8 DVI-toiminta

Määritelmä ja rajoitukset

DVI (Disaster Victim Identification) tarkoittaa suuronnettomuuden uhrien tunnistamista. DVI-toimintaan kuuluu suuronnettomuuksien uhrien tunnistaminen keräämällä antemortem-tiedot kadonneista ja vertaamalla näitä uhrien postmortem-tietoihin.

Rajaukset eli mikä ei liity: EPA:t 1-7

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

- kts. EPA:t 1, 3, 5-7

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- DVI-yksikön organisaatio ja johtosuhteet
- Primaaristen tunnisteiden menetelmällinen tuntemus (sormenjäljet, odontologia, genetiikka)
- Sekundaaristen tunnisteiden menetelmällinen tuntemus (esim. henkilökohtaiset omaisuudet, arvet, tatuoinnit, kirurgiset proteesit, leikkausten jälkitilat ja muut lääketieteelliset tiedot)
- Antemortem ja postmortem vertailun periaatteet

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Yhteistyötaidot ja vuorovaikutus

- yhteistyö ja vuorovaikutus obduktiohenkilöstön kanssa
- yhteistyö ja vuorovaikutus muiden DVI-yksikön jäsenten kanssa
- yhteistyö ja vuorovaikutus kansainvälisessä DVI-yhteisössä

Johtamistaidot

- ruumiinavaukseen liittyvien toimintojen johtaminen vainajan tunnistamisessa DVI-toiminnan yhteydessä

Ammatillisuus

- lisääntyvä itsenäinen suoriutuminen

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- Antemortem ja postmortem löydösten arviointi oikeuslääkärin kanssa
- KRP:n tai muiden järjestämät moniammatilliset DVI-harjoitukset tai -koulutukset

Arviointimenetelmät

- Arvioidaan yllä mainitut keskeiset CanMEDS-roolit ja suoritusta koskevat odotukset
- Arvioijat: yliopisto x 1, palvelujärjestelmä x 1

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

5. vuosi

Kirjallisuus

Soveltuvien osien seuraavat lähteet:

Oppikirjat

- Dettmayer R: Forensic histopathology Fundamentals and Perspectives (Springer Verlag, 2011)
- Dettmayer R, Verhoff MA, Schütz HF. Forensic Medicine - Fundamentals and Perspectives (Springer Verlag, 2014)
- Janssen W: Forensic histopathology (Springer Verlag 2011)
- Madea B (toim). Handbook of Forensic Medicine (Wiley-Blackwell, 2014)
- Saukko P, Knight B. Knight's Forensic Pathology (CRC Press 2015)

Lehdet (viimeisen 5. vuoden ajalta)

- American Journal of Forensic Medicine and Pathology
- Forensic Science International
- Forensic Science, Medicine and Pathology
- Forensic Science Research
- International Journal of Legal Medicine
- Journal of Forensic and Legal Medicine
- Journal of Forensic Sciences
- Legal Medicine
- Medicine, Science and Law
- Romanian Journal of Forensic Medicine
- Science and Justice

Internet-sivut

- INTERPOL Disaster Victim Identification Guide (versio 2018):
<https://www.interpol.int/How-we-work/Forensics/Disaster-Victim-Identification-DVI>
- Lainsäädäntö soveltuvien osien, www.finlex.fi.

Muut lähteet

- Toimintakäsikirja: THL-oikeuslääkintä